

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13754,Krajowa-Komisja-Porozumiewawcza-Komisja-Krajowa-NSZZ-Solidarnosc.html>
2022-05-27, 23:34

Krajowa Komisja Porozumiewawcza, Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”

Krajowa Komisja Porozumiewawcza, Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”; 17 IX 1980 w Gdańsku przedstawiciele ponad 30 międzyzakładowych i zakładowych Komitetów Założycielskich z całej Polski podjęli decyzję o ujednoczeniu statutów oraz wspólnym zarejestrowaniu jednego ogólnokrajowego związku. Ustalono, że na jego czele stać będzie Krajowa Komisja Porozumiewawcza. W jej skład miało wchodzić po 1 przedstawicielu z każdego MKZ. Na przewodniczącego KKP wybrano Lecha Wałęsę. KKP miała charakter otwarty, przyjmowano do niej przedstawicieli międzyzakładowych (regionalnych) struktur, zgłaszających akces do Związku nawet już po jego formalnej rejestracji. Na pocz. X 1980 w KKP było reprezentowanych ok. 40 organizacji międzyzakładowych, w II 1981, kiedy zamykano listę – 53. 28 I 1981 KKP postanowiła, że na województwo na forum Komisji może przypadać najwyżej 1 głos stanowiący, nawet jeśli w granicach danego woj. działa kilka Komitetów Założycielskich. Funkcjonowanie KKP regulował statut Związku przyjęty 22 IX 1980. W myśl statutu do zakresu jej działania należeć miało: 1) reprezentowanie Związku wobec władz, organów administracji państwowej i gospodarczej, a także innych organizacji i instytucji, 2) koordynowanie działań organizacji regionalnych Związku, 3) uchwalanie budżetu, 4) ustalanie zasad tworzenia sekcji branżowych i zawodowych, 5) zawieranie układów zbiorowych, 6) wybór przewodniczącego Komisji Krajowej i członków Prezydium. Prezydium powierzono czuwanie nad wykonywaniem uchwał KK, kierowanie pracą biura i dokonywanie czynności prawnych. W statucie wybór członków KK powierzono Zjazdowi Delegatów. Wyboru KK zgodnej z wymogami statutu dokonano dopiero podczas I KZD we IX/X 1981. Do

tego czasu funkcjonowała ona w składzie „kadłubowym”, zgodnie z przepisami przejściowymi statutu. Skład KKP był dość płynny, nie zawsze bowiem jej członkowie byli mianowani personalnie. Nie sposób dziś odtworzyć pełnej listy uczestników posiedzeń. Najczęściej dany Region reprezentował jego przewodniczący. Zdarzało się jednak, że – w myśl statutu – w przypadku jego nieobecności był to inny wydelegowany członek Prezydium ZR. W posiedzeniach KKP z reguły brało udział po kilka osób z jednego Regionu, często wszyscy zabierali głos, a nawet uczestniczyli w głosowaniach. Działo się tak szczególnie w przypadku podejmowania przez KKP decyzji dotyczących konfliktów w Regionach czy w branżach i w lokalnych sporach z władzą. W obradach uczestniczyli również, w zależności od potrzeb, przedstawiciele związków rolniczych, branż, instytucji, stowarzyszeń itp. Nierzadko na posiedzeniach KKP zjawiali się też działacze gdańskiego MKZ, który mieścił się w tym samym budynku co centrala Związku, a także niektórzy pracownicy MKZ i KKP. KKP stopniowo wyłaniała komisje i zespoły robocze oraz inne agendy na szczeblu centralnym. W myśl uchwał KKP powołano: Komisję ds. Rozdziału Maszyn i Sprzętu Poligraficznego (17 I 1981), przekształconą nast. w Komisję ds. Wydawnictw i Poligrafii (27 I 1981), Tymczasową Komisję Rewizyjną (25 II 1981), ukonstytuowaną ostatecznie 10 IV 1981, Zespół Wyborczy KKP (9 IV 1981), przekształcony po 2 tyg. w Krajową Komisję Wyborczą, Zespół Roboczy ds. Sekcji Branżowych i Zakładowych (27 V 1981), utworzony w miejsce analogicznego, lecz nieoperatywnego zespołu powołanego 10 XII 1980, oraz Komisję Zagraniczną. Tworzone były też następujące agendy KKP: Ośrodek Prac Społeczno-Zawodowych (8 I 1981), „Tygodnik Solidarność” (7 I 1981), Krajowe Biuro Interwencyjne (III 1981) i Biuro Informacji Prasowej „S” (10 IV 1981). 19 XI 1980 KKP wyłoniła zespół przedstawicieli z 11 największych Regionów (Bydgoszcz, Gdańsk, Jastrzębie-Zdrój, Kraków, Lublin, Łódź, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław), powszechnie nazywany jedenastką. Miał on za zadanie na dzień przed planowanym posiedzeniem KKP przygotowywać porządek obrad, projekty dokumentów itp. Na tym samym posiedzeniu utworzono Sekretariat KKP pod kierownictwem Grzegorza Grzelaka oraz powierzono stanowisko rzecznika

prasowego Karolowi Modzelewskiemu. Dopiero 12 II 1981 KKP powołała tymczasowe Prezydium. W jego skład weszli: L. Wałęsa, dwaj wiceprzewodniczący KKP – Andrzej Gwiazda i Ryszard Kalinowski, oraz Zbigniew Bujak (Mazowsze), Tadeusz Jedynak (Jastrzębie-Zdrój), Jan Rulewski (Bydgoszcz), Andrzej Słowik (Ziemia Łódzka), Stanisław Wądołowski (Pomorze Zachodnie – Szczecin) oraz – bez prawa głosu – sekretarz KKP Andrzej Celiński i K. Modzelewski jako rzecznik prasowy. Później, od IV 1981 funkcję rzecznika prasowego pełnił Janusz Onyszkiewicz, od X 1981 – Marek Brunné. W czasie tzw. kryzysu bydgoskiego przejściowo funkcję egzekutywy pełnił 11-osobowy Krajowy KS, w którego skład weszli: L. Wałęsa, Z. Bujak, A. Gwiazda, R. Kalinowski, A. Słowik, Andrzej Cierniewski, Lech Dymarski, Krzysztof Gotowski, Marian Jurczyk, Antoni Kopaczewski i Bogdan Lis. IX/X 1981 toczyły się obrady I KZD, który udzielił – po długiej i burzliwej dyskusji – absolutorium KKP. I KZD zmienił zasady wyboru członków KK. W jej skład mieli wchodzić: przewodniczący KK, przewodniczący Zarządów Regionalnych oraz osoby wybrane przez Zjazd. Każdy Region otrzymał z góry ustaloną liczbę miejsc w KK. Liczba miejsc dla każdego Regionu miała być określana przez Zjazd proporcjonalnie do liczby członków Związku w danym Regionie. Podczas Zjazdu dokonano wyboru KK w pełnym statutowym kształcie. W skład KK wszedł przewodniczący Związku, „z urzędu” (ale po aprobacie Zjazdu), przewodniczący 38 Regionów oraz 69 osób wybranych przez delegatów, proporcjonalnie do liczebności Regionów i wyników głosowania na listy cząstkowe zgłaszane osobno dla każdego Regionu (łącznie 107 osób). W KK zatem, w przeciwieństwie do KKP, liczniejsze Regiony miały więcej przedstawicieli, najmniejsze były reprezentowane jedynie przez przewodniczących. 8 X 1981 na pierwszym posiedzeniu KK ukonstytuowało się Prezydium KK, które łącznie z przewodniczącym miało liczyć 19 osób (wybrano wówczas tylko 17). Przyjęto zasadę, że Prezydium będzie się składać z dwóch części: roboczej i niestącej. Tę drugą mieli stanowić przewodniczący 6 największych Regionów (z wyłączeniem Gdańska): Śląsko-Dąbrowskiego (Leszek Waliszewski), Dolnego Śląska (Władysław Frasyński), Mazowsza (Z. Bujak), Ziemi Łódzkiej (A. Słowik), Małopolski (Wacław Sikora) i Wielkopolski (Zdzisław Rozwałak). W skład

części roboczej Prezydium weszli: Ryszard Błaszczyk (Śląsko-Dąbrowski), Andrzej Konarski (Dolny Śląsk), Jacek Merkel (Gdańsk), Janusz Onyszkiewicz (Mazowsze, a po jego rezygnacji od 4 XI 1981 Eugeniusz Szumiejko z Regionu Dolny Śląsk), Grzegorz Palka (Ziemia Łódzka), Józef Patyna (Śląsko-Dąbrowski), Grażyna Przybylska-Wendt (Płock), Antoni Tokarczuk (Bydgoszcz), Jan Waszkiewicz (Dolny Śląsk), Mirosław Krupiński (Warmińsko-Mazurski) i Stanisław Wądołowski (Pomorze Zachodnie). 22 X 1981 na kolejnym posiedzeniu KK na wiceprzewodniczącego Prezydium wybrano M. Krupińskiego i S. Wądołowskiego, 4 XI 1981 poszerzono skład Prezydium o Alicję Matuszewską (Gdańsk), która została skarbnikiem, i Ryszarda Bogacza (Pomorze Zachodnie). Posiedzenia nie były oficjalnie stenografowane – nie zatwierdzano ich podczas kolejnego spotkania, ani też nie autoryzował ich przewodniczący obrad. Publikowane przez BIPS i Agencję Prasową „S” materiały mają więc charakter półoficjalny. Obrady odbywały się najczęściej w Gdańsku (gł. w siedzibie Związku – zarówno MKZ, późn. ZR Gdańskiego, jak i KKP, późn. KK – w Gdańsku-Wrzeszczu przy ul. Grunwaldzkiej 103, ale też w sali bhp Stoczni Gdańskiej, w Ratuszu Staromiejskim, w jednej z auli Politechniki Gdańskiej lub w sali konferencyjnej hotelu Hevelius). Niekiedy posiedzenia odbywały się też w innych miastach – najczęściej w Warszawie, ale też w Szczecinie, Rzeszowie, Bydgoszczy czy Radomiu (posiedzenie Prezydium KK i przewodniczących ZR). Posiedzenia były prowadzone przez członków władz krajowych, np. 2-3 IX 1981 obrady KKP prowadzili Ryszard Sawicki (Region Dolny Śląsk) i Marek Wach (Region Śląsko-Dąbrowski), 22-23 X 1981 posiedzenie KKP prowadzili M. Krupiński i R. Błaszczyk. Kilkakrotnie obrady KKP prowadził A. Celiński. KKP, nast. KK była rozpracowywana przez Wydz. III Departamentu IIIA Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w ramach SO krypt. Aktywni, założonej formalnie 5 III 1981 ("de facto" działania prowadzono już wcześniej). 1 VII 1982 sprawa została przekazana Wydz. I Biura Studiów MSW. Rozpracowanie zakończono 19 XII 1986.

Grzegorz Majchrzak

[Region Polska](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)